

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки студентів освітнього ступеня	<u>бакалавр</u> молодший бакалавр, бакалавр чи магістр	року набору	<u>2019</u>
галузі знань	<u>12 Інформаційні технології</u> шифр і назва галузі знань		
спеціальності	<u>126 Інформаційні системи та технології</u> шифр і найменування спеціальності		
освітня програма / спеціалізація	<u>Інформаційні технології у бізнесі</u> назва освітньої програми / спеціалізації		
статус дисципліни	<u>обов'язкова</u> обов'язкова чи вибіркова		

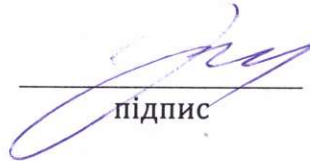
Харків, 2019 рік

Розробник:

Польова Тетяна Володимирівна,
доцент кафедри економіки та обліку,
кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

Т. В. Польова
ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Олійник Наталія Юріївна,
заступник директора з науково-педагогічної
роботи, доцент кафедри інформаційних
технологій,

кандидат педагогічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

Н. Ю. Олійник
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 05.12.2019 р. № 6.

Зав. кафедри

підпис

Л. В. Гриневич
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 126 Інформаційні системи та технології галузі знань 12 Інформаційні технології.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів фахових компетентностей щодо опанування основних складових управління інтелектуальною власністю, а також визнання, оцінки, комерціалізації інтелектуальної власності і захисту прав на неї.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інтелектуальна власність як ключовий ресурс інформаційного суспільства; дослідження особливостей об'єктів права інтелектуальної власності, а також процесів їх створення, ідентифікації, оприбуткування, використання і обігу; аналіз стану, тенденцій та факторів розвитку і особливостей функціонування ринків об'єктів права інтелектуальної власності в світі та Україні.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальних дисциплін «Правознавство», «Бухгалтерський облік» та є основою для написання випускних кваліфікаційних проектів.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

ЗК 9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахових компетентностей:

ФК 12. Здатність управляти та користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними системами та технологіями (у тому числі такими, що базуються на використанні Інтернет);

ФК 14. Здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проектах (стартапах).

програмних результатів навчання:

ПРН 8. Застосовувати правила оформлення проектних матеріалів інформаційних систем та технологій, знати склад та послідовність виконання проектних робіт з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів для запровадження у професійній діяльності;

ПРН 10. Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень;

ПРН 11. Демонструвати вміння розробляти техніко-економічне обґрунтування розроблення інформаційних систем та технологій та вміти оцінювати економічну ефективність їх впровадження;

ПРН 13. Демонструвати розуміння бізнес-вимог і чітке трактування технічного завдання проекту, розуміння технологій, які використовуються у розробці певного продукту, володіння навичками бюджетування та контролю за виконанням проекту відповідно до його прорахованої вартості.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Система інтелектуальної власності та її місце в інтелектуальному капіталі

Сутність категорії інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал. Визначення різниці між об'єктами інтелектуальної власності та правами на них. Роль інтелектуальної власності для управління та розвитку економіки України. Аналіз і оцінка економічних умов для розвитку інтелектуальної власності. Визначення стану, тенденцій та факторів розвитку і особливостей функціонування ринків об'єктів інтелектуальної власності в світі.

Тема 2. Підходи до класифікації прав на об'єкти інтелектуальної власності за ознаками і видами

Розкриття змісту понять «нематеріальні ресурси», «нематеріальні активи». Визначення рис та особливостей прав інтелектуальної власності. Аналіз положень законодавчих та нормативних документів з питань інтелектуальної власності. Побудова класифікації прав інтелектуальної власності за різними ознаками. Розгляд особливостей і характеристик окремих об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності з метою комерціалізації

Достовірна оцінка та ідентифікація об'єктів інтелектуальної власності як ресурсів підприємства. Роль об'єктів права інтелектуальної власності у створенні загальної цінності компанії. Вивчення основних положень Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» та Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Ознайомлення з порядком проведення оцінки об'єктів права інтелектуальної власності відповідно до Національного стандарту оцінки № 4 «Оцінка нематеріальних активів». Формування необхідної інформаційної бази для проведення оцінки нематеріальних ресурсів. Характеристика основних підходів до оцінки нематеріальних активів: витратного; порівняльного; доходного. Сутність методів оцінки нематеріальних активів, їх загальна характеристика та принципи застосування. Стан сучасних методик оцінювання та шляхи їх удосконалення і практичного застосування.

Тема 4. Облік операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів суб'єктів економічних відносин

Документальне оформлення операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів. Відображення нематеріальних активів у системі облікових рахунків. Ознаки можливого

зменшення корисності нематеріальних активів. Особливості обліку окремих видів нематеріальних активів. Організація обліку нематеріальних активів в умовах комп'ютеризації. Автоматизація процесу вирішення комплексу завдань обліку, аудиту і аналізу нематеріальних активів.

Тема 5. Аудит інформаційних технологій та безпеки

Планування аудиторської перевірки і окремих напрямків її проведення. Особливості методики аудиту інформаційних технологій та інформаційної безпеки. Методичні процедури аудиту нематеріальних активів. Процес інвентаризації та його особливості щодо ресурсів, які не мають речової форми. Аналітичні процедури в аудиті нематеріальних активів. Інформаційні джерела аналізу. Система блок-показників оцінки забезпеченості та ефективності використання нематеріальних активів.

Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності

Становлення та розвиток прав інтелектуальної власності. Порядок видачі охоронних документів на об'єкти промислової власності, авторського та суміжних з ним прав. Розгляд форми та способу захисту права інтелектуальної власності. Ознайомлення з окремими положеннями Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Кримінального кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Система інтелектуальної власності та її місце в інтелектуальному капіталі	20	4		4		12	20	4		4		12						29	1				28	
Тема 2. Підходи до класифікації прав на об'єкти інтелектуальної власності за ознаками і видами	26	6		6		14	26	6		6		14						31	1		2		28	
Тема 3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності з метою комерціалізації	30	6		8		16	30	6		8		16						38	2		2		34	
Тема 4. Облік операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів суб'єктів економічних відносин	20	6		6		8	20	6		6		8						29	1				28	
Тема 5. Аудит інформаційних технологій та безпеки	14	4		2		8	14	4		2		8						26					26	
Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності	25	4		4		17	25	4		4		17						27	1				26	
Курсова робота																								
Усього годин / кредитів ECTS	135/4,5	30		30		75	135/4,5	30		30		75						180/6	6		4		170	

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	лекційні заняття							30	
	семінарські заняття								
	практичні заняття							30	
	лабораторні заняття								
	курсова робота (проект)								
	самостійна робота студентів							75	
	усього годин							135	
Денна скорочена	лекційні заняття				30				
	семінарські заняття								
	практичні заняття				30				
	лабораторні заняття								
	курсова робота (проект)								
	самостійна робота студентів				75				
	усього годин				135				
Заочна повна	лекційні заняття								
	семінарські заняття								
	практичні заняття								
	лабораторні заняття								
	курсова робота (проект)								
	самостійна робота студентів								
	усього годин								
Заочна скорочена	лекційні заняття			4	2				
	семінарські заняття								
	практичні заняття			2	2				
	лабораторні заняття								
	курсова робота (проект)								
	самостійна робота студентів			84	86				
	усього годин			90	90				

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Система інтелектуальної власності та її місце в інтелектуальному капіталі	Інтелектуальна власність як результат творчої діяльності	2	2		
	Інтелектуальна власність як економіко-правова категорія	2	2		1
Тема 2. Підходи до класифікації прав на об'єкти інтелектуальної власності за ознаками і видами	Ознаки групування об'єктів інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	2	2		1
	Характеристика окремих об'єктів авторських прав	2	2		
	Характеристика окремих об'єктів прав промислової власності	2	2		
Тема 3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності з метою комерціалізації	Механізм комерціалізації інтелектуальної власності	2	2		
	Основні підходи і принципи оцінки нематеріальних активів	2	2		2
	Загальна характеристика та особливості застосування методів оцінки вартості інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	2	2		
Тема 4. Облік операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів суб'єктів економічних відносин	Інтелектуальна власність в господарській діяльності	2	2		
	Сучасний стан та шляхи удосконалення документування операцій з нематеріальними активами	2	2		1
	Облік операцій руху окремих видів нематеріальних активів	2	2		

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 5. Аудит інформаційних технологій та безпеки	Особливості аудиту об'єктів інтелектуальної власності у вітчизняній практиці і робота інспектора	2	2		
	Основи аудиту інформаційних технологій та інформаційної безпеки	2	2		
Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності	Система охорони і захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; мета і принципи правової охорони	2	2		1
	Права власника охоронного документа; дії, що визнаються порушенням прав щодо різних об'єктів інтелектуальної власності; форми та способи захисту права інтелектуальної власності	2	2		
Усього		30	30		6

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3535>.

Лекційний матеріал наведено у [1, 2, 10, 28, 30, 31, 33].

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття робочою програмою навчальної дисципліни не передбачено.

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Система інтелектуальної власності та її місце в інтелектуальному капіталі	Визначення рис та особливостей характеру прав інтелектуальної власності	2	2		
	Характеристика окремих об'єктів, на які набуваються права інтелектуальної власності	2	2		
Тема 2. Підходи до класифікації прав на об'єкти інтелектуальної власності за ознаками і видами	Визначення класифікаційних ознак прав інтелектуальної власності	2	2		
	Групування об'єктів інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	2	2		2
	Прийняття класифікації прав інтелектуальної власності до вимог сучасності	2	2		
Тема 3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності з метою комерціалізації	Складання акта оцінки об'єкта інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	2	2		
	Розрахунок вартості нематеріального активу методом виграшу у собівартості	2	2		
	Розрахунок вартості нематеріального активу методом капіталізації прибутку	2	2		2
	Розрахунок вартості нематеріального активу методом дисконтування грошових потоків	2	2		

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 4. Облік операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів суб'єктів економічних відносин	Складання акта приймання-передачі нематеріального активу, картки їх обліку, відомості накопиченої амортизації, відображення зменшення корисності об'єкта	2	2		
	Облік надходження і вибуття нематеріальних активів	2	2		
	Особливості обліку окремих видів нематеріальних активів (прав інтелектуальної власності)	2	2		
Тема 5. Аудит інформаційних технологій та безпеки	Програма аудиту об'єктів інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, аудиторський висновок за результатами перевірки	2	2		
Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності	Форми і засоби захисту права інтелектуальної власності	2	2		
	Способи захисту права інтелектуальної власності і інтересів, що охороняються законом	2	2		
Усього		30	30		4

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3535>.

Завдання до практичних занять наведено у [1, 2, 5, 6, 8, 9, 13-17, 19-26, 29].

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Опрацювання Інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни.
4. Самостійне вирішення ситуаційних завдань.
5. Підготовка до практичних завдань та тестування (тести наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3535>).
6. Підготовка до поточного та підсумкового контролю.

Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення за темами:

Тема 1. Система інтелектуальної власності та її місце в інтелектуальному капіталі.

1. Управління інтелектуальною власністю в умовах переходу суспільства до інтенсивного використання знань.
2. Інтелектуальна власність як ефективна основа ІТ-бізнесу.
3. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу.

Тема 2. Підходи до класифікації прав на об'єкти інтелектуальної власності за ознаками і видами.

1. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
2. Класифікація нематеріальних активів для потреб управління.
3. Характеристика нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

Тема 3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності з метою комерціалізації.

1. Фактори, що впливають на процеси економічного оцінювання нематеріальних активів.
2. Вимоги до складання звіту про оцінку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів.
3. Експертиза інтелектуальної власності для оцінки.

Тема 4. Облік операцій з об'єктами права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів суб'єктів економічних відносин.

1. Особливості інвентаризації ресурсів, які є результатом творчої діяльності людини.
2. Доцільність розробки уніфікованих форм первинних документів з обліку нематеріальних активів.
3. Характеристика форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів.

4. Інтелектуальна власність – нематеріальні активи вашого бізнесу.

Тема 5. Аудит інформаційних технологій та безпеки.

1. Методика аудиту інформаційної безпеки.

2. Оцінка надійності системи внутрішнього контролю і аудиту інтелектуальної власності на підприємстві.

3. Основні етапи та зміст робіт з експертизи інтелектуальної власності.

Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності.

1. Правова охорона об'єктів авторського та суміжного права.

2. Електронна комерція та правова охорона об'єктів інтелектуальної власності.

3. Права інтелектуальної власності на створений ІТ-продукт: проблемні моменти.

4. Міжнародно-правове регулювання ринку об'єктів інтелектуальної власності.

5. Система органів управління у сфері охорони і захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

6. Способи охорони прав інтелектуальної власності на програмні продукти.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)							Підсумковий контроль	Сума
	Усього	у тому числі за темами							
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6		
2019/2020	60	10	12	12	8	8	10	40	100
2021/2022	60	10	12	12	8	8	10	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)			Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за видами активності			
		вид 1	вид 2		
2019/2020	60	30	30	40	100

Видами активності студента з навчальної дисципліни протягом семестру є:

вид 1 – тестування за темами;

вид 2 – виконання завдань.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, поточне тестування, оцінювання відвідування аудиторних занять;

- для студентів заочної форми навчання: тестування, виконання завдань.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;

- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Коваль І. Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності : навчальний посібник / І. Ф. Коваль. – Київ : Юрінком Інтер, 2018. – 272 с.
2. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / І. О. Мікульонок. – 3-тє видання. – Київ : Кондор, 2015. – 242 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

3. Ангел Є. Інтелектуальна власність в Україні: реформи не поспішають [Електронний ресурс] / Є. Ангел. – Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/articles?pid=5973>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.
4. Андрощук Г. О. Правова охорона програмного забезпечення (комп'ютерних програм і баз даних) / [Г. О. Андрощук, С. А. Петренко] ; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. – Київ : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, 2013. – 296 с.
5. Антонов В. М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право : навчальний посібник / В. М. Антонов. – Київ : Дім Книги, 2016. – 520 с.
6. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність : підручник / В. Д. Базилевич. – 3-тє видання, перероблене і доповнене. – Київ : Знання, 2014. – 671 с.
7. Бурячок В. Л. Інтелектуальна власність у сфері інформаційної безпеки : підручник / В. Л. Бурячок, С. В. Толюпа, В. О. Хорошко; за редакцією професора В. О. Хорошка. – 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Київ : ПВП «Задруга», 2014. – 177 с.
8. Войтко С. В. Інтелектуальна власність для економістів : навчальний посібник / С. В. Войтко, І. О. Мікульонок. – Київ : Політехніка, 2016. – 192 с.
9. Дубинський М. Інтелектуальна власність «по-українськи» [Електронний ресурс] / М. Дубинський. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/human-rights/140664-intelektualna-vlasnist-po-ukrajinski.html>. – Станом на 21.08.2019. – Назва з екрана.
10. Інтелектуальна власність : [підручник] / Г. В. Дейниченко, Д. В. Горєлков, В. В. Дуб [та інші]. – Київ : ІНКІОС, 2014. – 376 с.
11. Кисельов М. Права інтелектуальної власності на створений продукт: проблемні моменти [Електронний ресурс] / М. Кисельов. – Режим доступу: https://protocol.ua/ua/prava_intelektualnoi_vlasnosti_na_stvoreniy_produkt_problemni_momenti/. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.
12. Коломієць П. В. Питання правової охорони інтелектуальної власності в інформаційній мережі системи Інтернет : монографія /

П. В. Коломієць; Полтавський інститут економіки і права, Міжнародний університет розвитку людини «Україна». – Полтава : Копі-Центр, 2015. – 123 с.

13. Котенко Л. М. Облік, аудит і аналіз нематеріальних активів: сучасний стан, проблеми, тенденції розвитку : [монографія] / Л. М. Котенко, Т. В. Польова. – Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2008. – 175 с.

14. Кравчук Н. О. Інтелектуальний капітал як чинник збільшення вартості підприємства : дисертація кандидата економічних наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Н. О. Кравчук ; Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль, 2017. – 192 с.

15. Кундеус В. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / В. Кундеус. – Режим доступу: <http://masters.donntu.org/2012/fimm/kundeus/library/article4.htm>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

16. Львов Б. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (оглядовий лист ВГСУ від 28.02.2017 № 01-06/521) [Електронний ресурс] / Б. Львов. – Режим доступу: [https://protocol.ua/ua/pro_deyaki_pitannya_praktiki_zastosuvannya_gospodarskimi_sudami_zakonodavstva_pro_zahist_prav_na_ob_ekti_intelektualnoi_vlasnosti_\(za_materialami_sprav_rozglyanutih_u_kasatsynomu_poryadku_vgsu\)_\(oglyadoviy_list_vgsu_vid_28_02_2017_01_06_521\)](https://protocol.ua/ua/pro_deyaki_pitannya_praktiki_zastosuvannya_gospodarskimi_sudami_zakonodavstva_pro_zahist_prav_na_ob_ekti_intelektualnoi_vlasnosti_(za_materialami_sprav_rozglyanutih_u_kasatsynomu_poryadku_vgsu)_(oglyadoviy_list_vgsu_vid_28_02_2017_01_06_521)). – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

17. Матвійчук В. К. Інтелектуальна власність як джерело інноваційного розвитку національного господарства : монографія / В. К. Матвійчук, Ю. О. Чугаєнко, О. І. Савенков. – Київ : Національна академія управління, 2013. – 463 с.

18. Назаренко Н. В. Інтелектуальна власність в інформаційних технологіях / Н. В. Назаренко. – Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2014. – 162 с.

19. Омельченко В. Як захиститися від недобросовісної конкуренції: інтелектуальна власність для бізнесу [Електронний ресурс] / В. Омельченко. – Режим доступу: <https://www.gurt.org.ua/interviews/34630>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

20. Оцінка майнових прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс] : Національний стандарт № 4 : постанова Кабінету Міністрів України № 1185 від 03.10.2007 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1485>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

21. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України № 3792-12 від 23.12.1993 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

22. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів [Електронний ресурс] : наказ № 732 від 22.11.2004 р. // Міністерство фінансів України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

23. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України № 3687-12 від 15.12.1993 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

24. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 3689-XII від 15.12.1993 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

25. Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України №2658-III від 12.07.2001 р. // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

26. Пукча А. Способи охорони прав інтелектуальної власності на програмні продукти [Електронний ресурс] / А Пукча. – Режим доступу: https://protocol.ua/ua/sposobi_ohoroni_prav_intelektualnoi_vlasnosti_na_programni_produkty. – Станом на 21.11.2019. – Назва з екрана.

27. Філик Н. В. Комп'ютерна програма як об'єкт авторського права: проблеми правової охорони / Н. В. Філик, Г. В. Омельченко // Юридичний вісник. – 2016. – № 2(39). – С. 130-137.

28. Фордзюн Ю. І. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник / Ю. І. Фордзюн, В. М. Кабацій. – Київ : Кондор-Видавництво, 2012. – 208 с.

29. Харитонов Е. И. Гражданские правоотношения интеллектуальной собственности, возникающие в результате творчества (концептуальные основы) : монография / Е. И. Харитонов. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Одесса : Фенікс, 2012. – 409 с.

30. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : [навчальний посібник] / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 274 с.

31. Черевко Г. В. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / Г. В. Черевко. – 2-ге видання, доповнене і перероблене. – Київ : Знання, 2012. – 412 с.

32. Череп А. В. Теоретико-методичні та прикладні засади управління об'єктами інтелектуальної власності промислових підприємств : монографія / А. В. Череп, А. П. Пухальська; Запорізький національний університет. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. – 327 с.

33. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Харків : Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2013. – 124 с.